DET KONGELIGE FORBRUKER- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

STATENS PERSONALDIREKTORAT

**PERSONALDIREKTORATETS MELDING NR.** 17/87 Dato 24.6.87

*Til Statsforvaltningen og Riksrevisjonen.*

**Gjelder Statens personalhåndbok**
**pkt.** 214.20-0, 214.20-1, 214.20-2, 214.20-3, 214.25-0, 218.41, 222.13-0, 222.13-3 og 231.0-3

Denne meldingen omfatter følgende to forhold:

I. ENDRING I § 10 I LØNNSREGULATIVETS FELLESBESTEMMELSER

II. GODSKRIVING AV OMSORGSTJENESTE PÅ DELTID I TJENESTEANSIENNITETEN

---

## I. Endring i § 10 i Lønnsregulativets fellesbestemmelser

Staten og tjenestemennenes hovedsammenslutninger/Norsk Lærerlag er blitt enige om å endre § 10 i fellesbestemmelsene med kommentarer på grunn av de endringer som er gjort i folketrygdloven.
Endringene gjøres gjeldende fra 1. juli 1987.

Partene er imidlertid blitt enige om at den foretatte endring i § 10 i fellesbestemmelsene også skal gis anvendelse for arbeidstakere som pr. 1. juli 1987 har fødselspermisjon med lønn etter § 10 nr. 1 eller adopsjonspermisjon med lønn etter § 10 nr 10 for den del av permisjonen som faller etter 1. juli 1987, så fremt fødselen eller overtakelsen av adoptivbarnet har funnet sted tidligst 1. mai 1987.

§ 10 lyder etter endringene slik:

§ 10.

Rettigheter ved fødsels-, omsorgs- og velferdspermisjoner.

1. Svangerskap og fødsel gir arbeidstaker rett til tjenestefri med full lønn i 20 uker, dersom hun har minst 6

måneders forutgående sammenhengende tjeneste. Retten til lønn under fødselspermisjon forlenges med 2 uker for hvert barn som fødes utover ett ved samme fødsel. Tjenestefriheten skal legges til den tid det ytes kontantstønad (fødselspenger) etter lov om folketrygd § 3 - 21. Lønn gis fra det tidspunkt hun slutter i arbeidet, dog høyst 12 uker før fødselen.

Dersom moren dør etter fødselen, men før hun har hatt tjenestefri i 20 uker, gis faren , dersom han har 6 måneders forutgående sammenhengende tjeneste og har omsorg for barnet, fødselspermisjon med lønn for den resterende del av perioden, eventuelt med forlengelse som nevnt i 1. ledd, 2. punktum.

Dersom moren eller faren etter fødselen ikke kan ha omsorg for barnet på grunn av egen sykdom, eller barnet er innlagt i helseinstitusjon e.l., kan fødselspermisjon med lønn etter 1. og 2. ledd utsettes innen barnets første leveår etter reglene i folketrygdlovens § 3 - 21 nr. 3, 3. og 4. ledd.

2. Gjenopptar moren arbeidet etter nedkomsten før hun har hatt permisjon i 20 uker, gis en annen, dersom vedkommende har omsorg for barnet og fyller vilkårene i nr. 1 om tjenestetid, tjenestefrihet med lønn for den resterende del av perioden, dog ikke ut over 14 uker, eventuelt med forlengelse som nevnt i nr. 1, 1. ledd, 2. punktum.

   Bestemmelsen kommer tilsvarende til anvendelse dersom moren er helt avskåret fra å ha omsorg for barnet på grunn av egen sykdom, jfr. nr. 1, 3.ledd.

   Dersom arbeidstakeren etter fødselen ikke kan ha omsorg for barnet på grunn av egen sykdom, eller barnet er innlagt i helseinstitusjon e.l., kan fødselspermisjon med lønn utsettes innen barnets første leveår etter reglene i folketrygdlovens § 3 - 21 nr. 3, 3. og 4. ledd.

3. Den som har hatt fravær med lønn etter nr. 1, 2 eller 10 får ikke rett til fravær med lønn ved ny fødselspermisjon eller adopsjonspermisjon før vedkommende har vært i tjeneste igjen i minst 1 måned.

4. I forbindelse med farens rett til 2 ukers omsorgspermisjon ved fødsel, jfr. arbeidsmiljølovens § 31 pkt. 2, gis rett til lønn under permisjon dersom han overtar omsorgen for andre mindreårige barn i hjemmet eller tar hånd om moren og barnet etter fødselen.

   Permisjon med lønn gis innenfor rammen for velferdspermisjon, nr. 12.

5. Foruten den tjenestefrihet med lønn som gis etter nr. 1, 2 og 10 har foreldrene rett til inntil 3 års tjenestefrihet uten lønn. Likevel slik at de samlet har krav på ett års ulønnet permisjon for hvert barn.

Permisjonen(e) må tas før barnet blir 10 år. Arbeidstaker kan ikke kreve å ta ut permisjon som deltid, eller for kortere tidsrom enn 6 måneder. Slik permisjon kan imidlertid gis dersom tjenesten tillater det.

Ferie i tilknytning til tjenestefrihet med lønn etter nr. 1, 2 og 10 medregnes i den rett foreldrene har etter første ledd.

Farens rett etter nr. 4 kommer imidlertid i tillegg.

6. Bor foreldrene ikke sammen, kan farens rett etter nr. 4 utøves av en annen arbeidstaker som bistår moren under svangerskapet. Tar ikke begge foreldrene omsorg for barnet, kan retten til den som ikke tar omsorg etter nr. 5 utøves av en annen som tar omsorg for barnet.

7. I den lønn som vedkommende får utbetalt skal det gjøres fradrag for eventuell kontantstønad (fødselspenger) som gis etter folketrygdlovens § 3 - 21.

8. Er betingelsene for å få lønn etter nr. 1, 2 og 4 ikke til stede, gis tjenestefrihet uten lønn etter arbeidsmiljølovens § 31.

9. Arbeidstaker som ammer sitt barn gis tjenestefri med lønn inntil to timer pr. dag.

10. Ved adopsjon av barn under 15 år gis adoptivforeldre som har 6 måneder forutgående sammenhengende tjeneste rett til permisjon med lønn tilsammen i inntil 20 uker. Permisjonen må være avsluttet senest 20 uker etter at omsorgen for barnet er overtatt. Retten til lønn under adopsjonspermisjon forlenges med 2 uker for hvert barn utover ett som adopteres samtidig. Det forutsettes at begge foreldrene arbeider utenfor hjemmet og at den som gis permisjon tar omsorgen for barnet.

    Dersom arbeidstakeren etter adopsjon ikke kan ha omsorg for barnet på grunn av egen sykdom, eller barnet er innlagt i helseinstitusjon e.l., kan permisjon med lønn utsettes innen ett år etter at omsorgen for barnet ble overtatt, jfr. folketrygdlovens § 3 - 21 A nr. 4, 2. og 4. ledd.

11. Arbeidstaker som har omsorg for barn under 12 år har rett til inntil 10 dagers permisjon med lønn pr. kalenderår for nødvendig tilsyn av barnet når det er sykt, eller dersom den som har det daglige tilsyn med små barn er syk. Er arbeidstakeren alene om omsorgen for barnet har vedkommende rett til inntil 20 dagers permisjon med lønn pr. kalenderår. Det samme gjelder dersom det er to om omsorgen, men en av dem er langvarig avskåret fra tilsynet med barnet på grunn av egen funksjonshemming, innleggelse i helseinstitusjon som langtidspasient eller tilsvarende forhold.

    Aldersgrensen på 12 år gjelder ikke dersom arbeidstakeren

har omsorgen for kronisk syke eller funksjonshemmede barn. I slike tilfeller utvides retten til permisjon med lønn etter 1. ledd , 1. og 2. punktum til henholdsvis 20 og 40 dager etter reglene i folketrygdlovens § 3 - 22 nr. 2.

Arbeidstaker som har omsorg for barn under 16 år med livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade har rett til permisjon med lønn i inntil et år for det enkelte barn etter reglene i folketrygdlovens § 3 - 23.

Sykdommen må legitimeres ved legeattest ved fravær utover 3 dager.

12. Når viktige velferdsgrunner foreligger kan arbeidstaker tilstås velferdspermisjon med lønn inntil 2 uker eller 1 måned med halv lønn innen kalenderåret.

13. Lønn etter denne paragraf utbetales etter reglene i § 9.1.

Lønn i forbindelse med nedkomst er skattefri for den del som svarer til engangsstønaden ved nedkomst. Denne skattefrie del er trekk- og avgiftsfri og skal ikke lønnsinnberettes.

Departementets kommentarer:

Til nr. 1.
Den som ikke oppfyller kravet om 6 måneders sammenhengende tjeneste i staten ved permisjonens påbegynnelse henvises til trygdekontoret som utbetaler fødselspenger i 100 dager dersom kvinnen har vært i inntektsgivende arbeid 6 av de siste 10 måneder før nedkomsten, jfr. folketrygdelovens § 3 - 21.

Retten til lønn under fødselspermisjon opphører ved tjenesteforholdets slutt. For arbeidstakere i tidsbegrensede arbeidsforhold stopper lønnen fra det tidspunkt arbeidet skulle ha opphørt. Vedkommende må da henvises til trygdekontoret som vil utbetale fødselspenger etter lov om folketrygd. For tidlig fødsel i de 3 siste måneder av svangerskapet, behandles som fødselspermisjon selv om barnet er dødfødt.

Når moren eller faren er helt avskåret fra å ha omsorg for barnet på grunn av egen sykdom, faller retten til fødselspermisjon med lønn bort og erstattes av lønn under sykdom. Fødselspermisjonen med lønn tar igjen til å løpe fra og med den dag arbeidsuførheten opphører. Fødselspermisjon med lønn før og etter sykepermisjonen kan tilsammen ikke overstige 20 uker, eventuelt med forlengelse etter 1. ledd, 2. punktum.

I de tilfeller fødselspermisjon med lønn kan utsettes, må permisjonen være avsluttet før barnet er fylt ett år.

Til nr. 2.
Med "en annen" menes i alminnelighet far til barnet, ektefelle, samboer eller besteforeldrene til barnet.

Til nr. 3.
Det kreves faktisk tjenestegjøring i minst 1 måned før en arbeidstaker etter fødselspermisjon med lønn og omsorgspermisjon uten lønn kan tilstås ny fødselspermisjon. Tjenesten må være sammenhengende og umiddelbart forut for den nye fødselspermisjon. Ferieavvikling regnes eksempelvis ikke som tjenestegjøring.

Til nr. 4.
Faren gis rett til 2 ukers omsorgspermisjon ved fødsel når han tar hånd om moren og barnet etter fødselen. Dette gjelder selv om det ikke er andre små barn i hjemmet, eller moren ikke er syk.

Farens omsorgspermisjon må tas ut i forbindelse med fødselen. Permisjonen må være avsluttet senest 14 dager etter at moren er kommet hjem fra sykehuset.

Slik permisjon kan bare gis innenfor rammen av velferdspermisjoner, dvs. inntil 2 uker i kalenderåret.

Til nr. 5.
1. avsnitt.
Foreldrene har foruten den tjenestefrihet med lønn som gis etter nr. 1, 2 og 10 rett til tilsammen 3 års omsorgspermisjon uten lønn. Permisjonene kan tas ut i forbindelse med fødselspermisjon og i tidsrommet før barnet blir 10 år. Er permisjonstiden oppbrukt, vil foreldrene likevel ha rett til inntil 1 års omsorgspermisjon i forbindelse med ny fødselspermisjon.

Arbeidsgiveren kan ved nytilsetting kreve at arbeidstakeren fremlegger bekreftelse fra tidligere arbeidsgivere på hvor mange år vedkommende har hatt permisjon uten lønn etter denne bestemmelse.

2. avsnitt.
Det fremgår av nr. 5, annet avsnitt, at en arbeidstaker ikke har rettskrav på å ta ut permisjonen sin som deltid - eller for kortere tidsrom enn 6 måneder. Forbruker- og administrasjonsdepartementet vil likevel tilrå at arbeidstakerne får ta ut permisjon som deltid og/eller for kortere tidsrom enn 6 måneder der hensynet til tjenesten gjør dette forsvarlig. Permisjonstiden er begrenset til 3 år også i de tilfeller arbeidstakeren blir gitt anledning til å ta ut permisjonen som deltid. Også deltidsansattes permisjonstid er begrenset til 3 år.

3. avsnitt.
Punktet gjelder avvikling av ferie som ligger mellom lønnet permisjon etter nr. 1, 2 og 10 og ulønnet permisjon etter nr. 5, 1.ledd. Det gjelder også ferieavvikling i direkte forbindelse med annen omsorgspermisjon etter nr. 5, 1.ledd. Arbeidstakere i institusjoner eller etater som har faste ferier, eller som stanser driften i deler av året, har ikke krav på å gjeninntre for den del av året hvor driften er stanset. Dette innebærer bl.a. at ulønnet omsorgspermisjon ikke kan avbrytes i den delen av året hvor driften er stanset.

Arbeidstaker som ønsker å ta ut permisjon etter nr. 5 må melde fra så snart råd er til sin arbeidsgiver. Senest må slik melding foreligge 4 uker før permisjonen begynner. Arbeidsgiver bør imidlertid godta kortere permisjonsvarsel dersom dette skyldes plutselige og uventede hendinger som arbeidstaker ikke kunne ha forutsett.

Til nr. 8.
Har faren benyttet velferdspermisjonsdagene helt eller delvis etter nr. 12 gis han tjenestefri uten lønn etter nr. 4, jfr. arbeidsmiljølovens § 31, for de overskytende dager.

Til nr. 10.
Når arbeidstakeren er helt avskåret fra å ha omsorg for barnet på grunn av egen sykdom, faller retten til adopsjonspermisjon bort og erstattes av lønn under sykdom. Adopsjonspermisjon med lønn tar igjen til å løpe fra og med den dag arbeidsuførheten opphører. Adopsjonspermisjon med lønn før og etter sykepermisjonen kan tilsammen ikke overstige 20 uker, eventuelt med forlengelse etter 1. ledd, 3. punktum.

I de tilfeller adopsjonspermisjon med lønn kan utsettes, må permisjonen være avsluttet senest ett år etter at omsorgen for barnet ble overtatt.

Til nr. 11.
Retten til fri med lønn for å ta omsorg for syke barn under 12 år - retten gjelder ut det året barnet fyller 12 år - eller dersom den som har det daglige tilsyn med barnet er syk, er en selvstendig rett. Retten til fri med lønn gis utenfor rammen for velferdspermisjoner.

Det er en forutsetning at fraværet er nødvendig for å ha omsorg for barnet. Arbeidsgiveren kan kreve at arbeidstaker med hjemmeværende ektefelle godtgjør at ektefellen er forhindret fra å ha omsorg for barnet, f.eks. på grunn av egen sykdom.

Som kronisk syke eller funksjonshemmede i forhold til bestemmelsene i 2. ledd regnes barn med sykdom eller funksjonshemming som medfører en markert økning av risikoen for at foreldrene får fravær fra arbeidet for å ta seg av barnet når det er sykt. For å få utvidet rett til permisjon med lønn på dette grunnlag, må saken forelegges trygdekontoret til forhåndsgodkjenning. Permisjon med lønn etter utvidet antall permisjonsdager kommer til anvendelse uansett om det konkrete fraværet skyldes omsorgen for kronisk sykt eller funksjonshemmet barn eller for andre barn under 12 år.

Retten til fri etter 3. ledd gjelder bare dersom arbeidstakeren av hensyn til barnet må oppholde seg ved helseinstitusjon mens barnet er innlagt, eller er borte fra arbeidet i forbindelse med pleie av barnet i hjemmet i terminalfasen eller i andre kritiske perioder.

Arbeidsgiveren kan kreve at nødvendigheten av at

arbeidstakeren oppholder seg ved helseinstitusjonen eller pleier barnet i hjemmet er godtgjort ved legeerklæring fra den sykehusavdeling som har ansvaret for barnets behandling.

Sykdommen må legitmeres med legeattest ved fravær utover 3 arbeidsdager.

Arbeidstaker som skifter arbeidsgiver i løpet av kalenderåret, kan ikke kreve permisjon før vedkommende har levert melding fra forrige arbeidsgiver om antall dager permisjon som allerede er tatt ut etter denne bestemmelse. For arbeidstaker som går ut i yrkeslivet i løpet av et kalenderår, skal antall permisjonsdager vedkommende har rett til dette året regnes forholdsmessig etter ansettelsesdato.

Til nr. 12.
I Statens personalhåndbok pkt. 214.6 er det gitt en del eksempler på når velferdspermisjon kan gis.

I tvilstilfeller bes det tatt kontakt med Statens Personaldirektorat.

Arbeidsgiveren kan ved nytilsetting kreve at arbeidstakeren fremlegger bekreftelse på hvor mange dager i det løpende kalenderår vedkommende har fått permisjon med lønn etter denne bestemmelse.

Til nr. 13.
Lønnsbegrepet er det samme som i § 9, 1. I denne sammenheng vises til kommentaren til denne bestemmelse ovenfor.

---

II. Godskriving av omsorgstjeneste på deltid i tjenesteansienniteten.

Omsorgstjeneste i hjemmet har i utgangspunktet bare blitt godskrevet i de tilfeller vedkommende har nyttet hele sin arbeidsdag til omsorgstjeneste. Da dette kan gi urimelige utslag, kan omsorgstjeneste på deltid i hjemmet godskrives etter følgende regler med virkning fra 1. juli 1987:

1. Ved nytilsetting i staten.
   Tidligere omsorgstjeneste på deltid i hjemmet godskrives etter de samme regler som gjelder for godskriving av tidligere privat og offentlig deltidstjeneste. Statens personalhåndboks pkt. 222.13-0 vil bli endret i samsvar med dette.

2. Ved direkte overgang fra deltidstilling i staten til heltidsstilling.

a) Arbeidstakere i stillinger med oprykksstigen ltr. 9-16, som på grunn av omsorgstjeneste i hjemmet har hatt deltidsstilling, skal ikke få sin tjenesteansiennitet omregnet ved overgang til heltidsstilling.

b) Øvrige arbeidstakere, som på grunn av omsorgstjeneste i hjemmet har hatt deltidsstilling, skal ved overgang til heltidsstilling få medregnet omsorgstjeneste på deltid med inntil 1 år.
Statens personalhåndboks pkt. 222.13-3 og 231.0-3 vil bli endret i samsvar med dette.

Eksempel til pkt. 2 b:
Arbeidstakere som i 2 år eller mer har hatt 50% stilling på grunn av omsorgstjeneste i hjemmet, vil ved overgang til hel stilling få medregnet 1 år av omsorgstjenesten i tjeneste-ansienniteten.

Arbeidstakere som er gitt omsorgspermisjon uten lønn som deltid får derimot godskrevet permisjonstiden etter regelen i fellesbestemmelsenes § 3 nr. 4.

Arbeidstakere ansatt før 1. juli 1987, og som har omsorgs-tjeneste som kan godskrives etter de nye reglene, kan etter søknad gis bedret tjenesteansiennitet fra samme dato.

Etter fullmakt

Ola Haugen

Alf Johan Holth

Otto Falch Hurtigtrykk